

Professori Jorma Uotinen kiertää syksyllä 2019 puhumassa Rohkeasti seniori -hankkeen tapahtumissa.

Uteliaisuus elämään pitää säilyä

Tanssija, laulaja ja koreografi Jorma Uotinen toivoo jokaisen saavan elää hyvää elämää loppuun saakka. – Itseään pitää vaivata. Elämä ei ole mitään lomaa, sanoo Rohkeasti seniori -hankkeen kiertueen puhujamatkoille valmistautuva Uotinen.

TEKSTI: TIINA PARIKKA
KUVAT: TIMO PORTHAN

JORMA UOTISEN, 69, syksyn kalenteri on täynnä. Itse asiassa konsertteja, luentoja ja esiintymisiä on sovittuna ensi huhtikuulle asti niin paljon, että hän on joutunut sanomaan "ei oota" uusille tiedusteluille.

– Taiteilijan ura on elämän mittainen. Se ei pääty määrättyyn eläkeikään, vaan jatkuu niin kauan kuin voimia ja annettavaa riittää, Uotinen sanoo.

Työn päättymisen jättämä tyhjiö ei kuitenkaan ole hänelle vieras asia.

– Kun työura päättyy, voi helposti kokea itsensä tarpeettomaksi. Onko minusta enää mihinkään? Kävin tätä vuoropuhelua itseni kanssa silloin, kun työni Kansallisbaletin taiteellisena johtajana päättyi. Sitten sain tilaisuuden lähteä johtamaan Kuopio tanssii ja soi -festivaalia ja siinä työssä jatkoin aina tähän kesään saakka, Uotinen muistelee.

Luopuminen ja omien voimavarojen rajallisuus on tanssijan uralla hyvin tyyppillistä. Jorma Uotinen teki harvinaisen pitkän uran tanssijana, yli 50-vuotiaaksi.

– Kun työkaluna on oma ruumis, on pakko oppia hyväksymään iän tuomat rajoitteet. Tanssiuran loppupuolella en enää vaatinut itseltäni samanlaisia fyysisiä suorituksia kuin nuorempana, vaan esiintymisten fokus oli erilaisissa asioissa.

"Itseään pitää vaivata"

Kun tanssijanura päättyi, Uotinen luopui säännöllisestä treenaamisesta, mutta omasta fyysisestä kunnosta huolehtiminen on toki pysynyt osana arkea. Viime vuosina itselle sopivalta lajilta on tuntunut bikram -jooga.

– Paikalleen ei kuitenkaan saa jämähtää, vaan itseään pitää aktivoida erilaisen harrastustoimintojen avulla. Esimerkiksi liikuntarajoitteet eivät saa olla esteenä osallistumiselle, Uotinen kannustaa.

Pahinta hänestä on kiinnostuksen menettäminen.

– Jos ei pääse liikkumaan, aina voi vaikka lukea ja sillä tavalla ruokkia kiinnostustaan elämään. Elämä ei ole mitään lomaa, vaan itseään pitää vähän vaivata ja säilyttää uteliasuus ympäröivää maailmaa kohtaan, Uotinen haastaa.

Senioreiden aktiivointiin keskittyy myös Senioriliiton Rohkeasti seniori -hanke, jonka esiintyjäksi Uotinen on lupautunut. Hänet nähdäänkin puhumassa senioreille ympäri Suomea vielä tämän syksyn kuluessa.

– Pidän kuitenkin huolen, että minulle jää välipäiviä, jolloin en suorita mitään. Esiintymisten välille pitää jäädä riittävästi aikaa palautumiseen. Vaikka intensiivinen elämä sopii minulle, en halua kokea kiireen tuntua, Uotinen selittää ja muistuttaa, että jokaisen pitää luoda itselle sopiva tapa elää.

Kotona mahdollisimman kauan

– Toistaiseksi aiivot vielä toimivat ja ruumis tottelee niiden käskyjä, mutta huomistahan ei koskaan tiedä, Jorma Uotinen kuvailee omaa vointiaan.

Hän haluaa asua kotona mahdollisimman pitkään sittenkin, kun voimat heikkenevät.

– Ei ole mikään häpeä pyytää apua. Jos läheisiä ei ole, yhteiskunnan tulee tätä apua järjestää.

Jorma Uotinen

- syntynyt 28.6.1950 Porissa
- opiskeli Kansallisbaletissa, Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Sveitsissä
- tanssi Kansallisbaletissa 1970–1976
- kansainvälisten tanssiryhmien Groupe de Recherche Théâtralesin (GRTOP) ja Teatro Danza la Fenicen jäsen
- Helsingin kaupunginteatterin tanssiryhmän taiteellinen johtaja 1987–1990
- Suomen Kansallisbaletin taiteellinen johtaja 1992–2001
- Kuopio tanssii ja soi -festivaalin taiteellinen johtaja 2002–2019
- Pro Finlandia -mitali ja MTV:n kulttuuripalkinto 1985
- Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliiton kultainen kunniamerkki
- professorin arvonimi 2012
- Unicefin hyvän tahdon lähettiläs
- Rohkeasti seniori -hankkeen keulahahmo

Hän on huolissaan palveluasumisen tarjoamista virikkeistä. Esimerkin hän kertoo omasta äidistään:

– Kun äidille oli ehdotettu palvelutaloon siirtymistä, hän kävi tutustumassa erään talon toimintaan. Siellä järjestettiin virikevartti, jossa pujoteltiin pumpulipalloja lankaan. Äiti totesi jäävänsä kotiin.

Tällä esimerkillä Uotinen haluaa nostaa esiin senioreiden arvostuksen merkityksen. Hänestä tarjottu viriketoiminta oli halventavaa.

– Ihan kuin heistä ei enää muuhun olisi, Uotinen tuhahtaa.

Toisaalta, jos itse ei enää pysty ilmaisemaan itseään ja omaa tahtoaan, Uotinen soisi ihmiselle myös mahdollisuuden päästä pois.

– Eutanasia on tietenkin iso eettinen kysymys, mutta elämän pitää olla elämisen arvoista, hän sanoo.

län antama viisaus

Elämä on orgaanista, ja siihen kuuluu muutoksia. Ikääntyminen ei kuitenkaan merkitse pelkästään asioista luopumista.

– Sitä ajattelee usein iän tuoneen jontenkin syvempää ymmärrystä, mutta siten toisinaan huomaa, ettei oikeastaan ymmärrä vielä yhtään mitään, Uotinen naurahtaa.

Mutta toki hän uskoo iän tuovan ainakin ammatillisesti taitoa, joka tekee työnteosta tehokkaampaa. Kokemuksen tuoma itsevarmuus luo työhön positiivisia rutiineja, jotka helpottavat työprosesseja.

– Taiteilijana sitä on aina lukemattomien vaihtoehtojen äärellä. Nuorempana eri vaihtoehtoja pyöritteli ja pohti pidempään. Nyt kokemuksen pohjalta päätyy nopeasti pariin vaihtoehtoon, joiden välillä asiaa tarkastelee, Uotinen miettii.

Elämäkokemuksen mukanaan tuoma tieto on sellaista, jota Uotisen mielestä kannattaa aina jakaa, jos vain on olemassa siihen jakelukanavat. Hän on kiitollinen laajasta, eri-ikäisistä ihmisistä koostuvasta tuttavapiiristään.

– On rikkaus tuntea ja tavata eri sukupolvia edustavia ihmisiä. Kahdeksan- ja kolmekymppinen näkevät

asiat kovin eri tavoin. On hyvä oppia ymmärtämään erilaisia ajatusmaailmoja. Tässä myös meidän ikääntyvien tulee olla avoimia nuorten ajatuksille, Uotinen korostaa.

Hän on työnsä puolesta pysynyt mukana myös sosiaalisen median kehityksessä. Seuraavana vuorossa on Instagramin käytön opettelu.

Jokainen päivä on lahja

Uotinen täyttää ensi vuonna 70 vuotta. Mitään erityistä juhluvuotta hän ei aio viettää.

– Jokainen vuosi on juhluvuosi, jokainen päivä lahja.

Uotinen on kiitollinen siitä, että hänen konserttinsa vetävät yhä täysiä saleja.

Syksyn ja kevään kalenterissa on myös kaksi tv-ohjelmaa. Uotinen jatkaa suosittua Tanssii tähtien kanssa -ohjelman tuomaristossa. Lisäksi hänet nähdään uudessa First date Finland -ohjelmassa.

– 20 vuotta sitten tämän ikäistä ei olisi pyydetty deittiohjelmaan. Asenteet ikääntymistä kohtaan ovat muuttuneet, ja se on hieno avautuminen, Uotinen iloitsee.

Rohkeasti seniori -hanke:

- ehkäisee ikääntyvien syrjäytymistä
- vähentää senioreiden yksinäisyyttä
- ehkäisee sosiaalisia ongelmia
- edistää senioreiden terveyttä
- lisää yhteisöllisyyttä ja osallistumista
- kannustaa mukaan senioritoimintaan
- lisää vertaistuen antamista ja auttamista